

SPIS RZECZY.

CZEŚĆ URZĘDOWA. — Wiadomości urzędowe z Królestwa CZEŚĆ NIURZĘDOWA. — Wiadomości Zagraniczne. Wiadomości rozmaite. Bibliografja Warszawska za m. Marzec r. b. p. L. Bogalskiego (dokończenie). Wyciągi ze zdania sprawy z działań Szpitali i Instytutów dobroczynnych w Królestwie Polskim za rok 1860. (ciąg dalszy) Kursa papierów publicznych i pieniędzy. Kolej żelazna. Obwieszczenia.

CZEŚĆ URZĘDOWA.

Rada Administracyjna zatwierdziła układ mocą którego probostwo w Kaszowie w powiecie Radomskim, za grunta w kilkunastu miejscach niedogodnie rozlokowane, otrzymało przestrzeń gruntów dominialnych lepszej gleby i w jednym miejscu z przewyżką w dochodzie rs. 10 kop. 75, przez jednoczesne zaś z rzezonym układem wyczyste wydzierżawienie zamienionych gruntów pozyskało zapewnienie stałego dochodu rs. 300 rocznie, wyższego o rs. 72 kop. 7 1/2 od exstzej intraty wedle zasad ekonomicznych obrachowanej.

Komisja Rządowa Sprawiedliwości. — Podaje do wiadomości, iż nadesłane drogą dyplomatyczną Akta zejścia 161 osób a mianowicie: (Dokończenie).

- 48. Modzelewskiego Franciszka, rodem z Sieradza, w wieku lat 66, d. 6 Maja 1859 r., w Paryżu. 43. Rozyckiego Filipa, wyrobniaka, rodem z Kalisza, w wieku lat 64, d. 11 Października 1855 r., w mieście Angers, departament Menu i Loary. 50. Szatyńskiego Idelfonsa, oficera b. wojsk polskich, rodem z miasta Konina, w wieku lat 67, dnia 26 Kwiecna 1855 r., w gminie Castré, departament Loary niższej. 51. Walewskiego Feliksa Kolonny, pułkownika b. wojsk polskich, rodem z Kalisza, w wieku lat 76, dnia 15 Lutego 1859 r., w mieście Allain, departament Loary niższej. 52. Stempowskiego Leona, wyrobniaka, rodem z wsi Strugi, w wieku lat 64, d. 26 Marca 1855 r., w mieście Batignolles, departament Sekwany. 53. Todwana Jana, Podkonduktora dróg i mostów, rodem z wsi Dzięcioł, w wieku lat 54, dnia 26 Marca 1856 r., w Paryżu zmarłych; —Prokuratorowi Królewskiemu przy Trybunale Cywilnym w Kaliszu. 54. Borowskiego Antoniego kłaczka, rodem z wsi Polistowa, w wieku lat 65, d. 9 Stycznia 1855 r., w mieście Tracy le Monts, departament Oise. 55. Badowskiego Józefa, krawca, rodem z Radomia, w wieku lat 58, dnia 6 Czerwca 1856 r., w Paryżu. 56. Grochulskiego Antoniego, siodlarza, rodem z Żarnowa, w wieku lat 60, d. 23 Czerwca 1859 r., w gminie Rodez, departament Lavergon. 57. Jakubika Walentego, szewca, rodem z wsi Ogłędowa, w wieku lat 49, d. 28 Kwiecna 1859 r., w mieście Menu, departament Sarthe. 58. Kurssa Stanisława, oficera b. wojsk polskich, rodem z wsi Blotnicy, w wieku lat 52, dnia 4 Stycznia 1856 r., w mieście Vaugirard, departament Sekwany. 59. Maliskiego Jana, oficera b. wojsk polskich, rodem z Sandomierza, dnia 9 Czerwca 1859 r., w gminie Menu, departament Sarthe. 60. Ogórkowskiego Erazma, rodem z miasta Solca, w wieku lat 39, d. 27 Października 1859 r., w Paryżu, —zmarłych, Prokuratorowi Królewskiemu przy Trybunale Cywilnym w Radomiu. 61. Hober'a Antoniego, kapitana b. wojsk polskich, rodem z Zamościa, w wieku lat 80, dnia 15 Stycznia 1855 r., w mieście D'auch, departament Gers. 62. Mielckiego Jana, rodem z Lublina w wieku lat 51, dnia 26 Lipca 1855 r., w Gminie Clairac, departament Loary i Garonny. 63. Milczewskiego Kazimierza, oficera b. wojsk polskich, rodem z Zamościa, w wieku lat 55, dnia 30 Stycznia 1859 r., w mieście Menu departament Sarthe, —zmarłych, Prokuratorowi Królewskiemu przy Trybunale Cywilnym w Lublinie. 64. Boczkowskiego Kazimierza, rodem z Praszysza, w wieku lat 28, d. 7 Października 1855 r., w Paryżu. 65. Duńskiego Edwarda, księdza, rodem z Boddanowa, w wieku lat 46, dnia 3 Kwiecna 1857 r., w Paryżu. 66. Jutrzenki Augusta, kapitana b. wojsk polskich, rodem z Zakrocymia, w wieku lat 52, dnia 7 Marca 1855 r., w gminie Chinion departament Indre et Loire. 67. Kisielnickiego Wincentego, pułkownika b. wojsk polskich, rodem z Plocka, w wieku lat 79, dnia 20 Stycznia 1857 r., w mieście Cher, departament St. Armand. 68. Krzywickiego Ignacego, rodem z Plocka, w wieku lat 55, dnia 1 Stycznia 1860 r., w Montpellier. 69. Szumskiego Józefa, pułkownika b. wojsk polskich, rodem ze wsi Mossaki, w wieku lat 71, dnia 11 Marca 1857 r., w Tuluzie. 70. Wilkiewicza Grzegorza, rolnika, rodem z Pultuska, w wieku lat 45, d. 12 Grudnia 1855 r., w Paryżu, —zmarłych, Prokuratorowi Królewskiemu przy Trybunale Cyw. w Plocku. 71. Chądzińskiego Aleksandra, rodem ze wsi Kupiski, w wieku lat 34, dnia 26 Grudnia 1855 r., w Paryżu. 72. Maluszko Józefa, rodem ze wsi Truszków, w wieku lat 64, dnia 27 Stycznia 1857 r., w Strasburgu, —zmarłych, Prokuratorowi Królewskiemu przy Trybunale Cywilnym w Łomży. 73. Flatau Kacpra, rodem z miasta Suwałk, w wieku lat 6, dnia 27 Grudnia 1856 r., w Paryżu. 74. Filipinko Anastazego, żołnierza legii cudzoziemskiej, rodem z wsi Linowca, w wieku lat 34, dnia 6 Czerwca 1859 r., w Magencie we Włoszech.

- 75. Kunalta Michała Mikołaja, właściciela ziemskiego, rodem ze wsi Michaliszki, w wieku lat 52, dnia 2 Listopada 1855 r., w Fontainebleau. 76. Malchowicza Onufrego Dominika, taksatora, rodem z miasta Sejny, w wieku lat 67, dnia 2 Grudnia 1852 r., w mieście Thionville, departament Moselli. 77. Samuela Jana, żołnierza legii cudzoziemskiej, rodem z miasta Augustowa, w wieku lat 38, dnia 25 Sierpnia 1855 r., w Algierze. 78. Szytkowskiego Grzegorza, rodem z miasta Augustowa, w wieku lat 53, d. 19 Stycznia 1857 r., w Metz. 79. Uszalika Karola, garbarza, rodem z miasta Augustowa, w wieku lat 64, d. 15 Marca 1853 r., w Bordeaux. 80. Smolikowskiego Aleksandra, rodem ze wsi Dublina, w wieku lat 55, dnia 14 Kwiecna 1855 r., w gminie Neuilly dep. Sekwany, zmarłych, —Prokuratorowi Królewskiemu przy Trybunale Cywilnym w Suwałkach. 81. Dembińskiego Edwarda, żołnierza legii cudzoziemskiej, rodem z Poznania, w wieku lat 32, dnia 2 Stycznia 1852 r., w Sewastopolu. 82. Jewskiego Jana, wyrobniaka, rodem z miasta Torunia, w wieku lat 90, dnia 25 Lutego 1855 r., w Paryżu. 83. Stempowskiego Wojciecha, wyrobniaka, rodem z Poznania, w wieku lat 35, dnia 14 Kwiecna 1855 r., w Bonie w Algierze, —zmarłych, —Królewsko Pruskiemu Konsulowi Jeneralnemu w Warszawie. 84. Bilińskiego Jana, rodem z Oszejki w Galicji, w wieku lat 78, dnia 8 Października 1855 r., w mieście Meude, departament Lozery. 85. Lutte Kacpra, rodem z Krakowa, w wieku lat 67, dnia 4 Grudnia 1855 r., w Paryżu. 86. Nadolskiego Aleksandra Juljusza, rysownika, rodem z Zaleszczyk w Galicji, w wieku lat 55, dnia 5 Lutego 1855 r., w mieście Agen, departament Garonny. 87. Podoleckiego Jana, profesora, rodem z Lisko w Galicji, w wieku lat 55, dnia 28 Maja 1855 r., w Pan dep. Niższych Pirenei. 88. Stacherskiego Mateusza, rodem z Krakowa, w wieku lat 44, dnia 26 Września 1855 r., w mieście Batignolles-Monceaux, departament Sekwany. 89. Thibault z Walswer Anny Franciszki, rodem z Krakowa, w wieku lat 64, dnia 28 Lutego 1856 r., w gminie Souche, departament Sevres. 90. Teaux Andrzeja, żołnierza, rodem z Krakowa, w wieku lat 40, dnia 12 Marca 1856 r., w Konstantynopolu, —zmarłych; —Cesarstwo-Królewsko-Austrjackiemu Konsulowi w Warszawie. 91. Andruszkiewicza Szymona, subiekta kupieckiego, rodem z miasta Kowna, w wieku lat 49, dnia 16 Października 1859 r., w Konstantynopolu. 92. Witkiewicza Stanisława, rodem z wsi Dyganie, w wieku lat 80, dnia 24 Marca 1859 r., w mieście Hartory, dep. Garonny. 93. Zielanowicza Aleksandra Leopolda, rodem z miasta Szawle, w wieku lat 33, dnia 15 Czerwca 1855 r., w Paryżu, —zmarłych, —Kancelarji Namiestnika w Królestwie Polskim zakomunikowane zostały, dla stosownego według prawa postąpienia, —i wreszcie akta zejścia: 94. Adamskiego Jana, żołnierza legii cudzoziemskiej, w wieku lat 29, d. 24 Kwiecna 1855 r., w Sewastopolu. 95. Bajenkiewicza Józefa, typografa, w wieku lat 69, dnia 6 Października 1858 r., w Paryżu. 96. Bettko Jana, w wieku lat 59, dnia 29 Lutego 1859 r., w Paryżu. 97. Beslingera Maksymiliana, handlarza, w wieku lat 59, dnia 22 Lutego 1855 r., w Wersalu. 98. Bonikowskiego Pawła, malarza, w wieku lat 58, d. 1 Grudnia 1856 r., w mieście Amiens, departament Sommy. 99. Borowskiego Feliksa, w wieku lat 75, dnia 24 Kwiecna 1859 r., w mieście Tracy le Mont. 100. Borowskiego Antoniego, w wieku lat 58, d. 7 Lipca 1859 r., w Paryżu. 101. Brylewicza Józefa, wyrobniaka, w wieku lat 49, dnia 29 Marca 1856 roku, w mieście Amiens. 102. Chodkiewicza Edwarda, jeometry, w wieku lat 45, d. 20 Stycznia 1855 r., w gminie Laxon, departament Mesthe. 103. Chojnickiego Stanisława, cukiernika, w wieku lat 33, dnia 10 Października 1859 r., w Paryżu. 104. Cienciewicza Michała, w wieku lat 37, d. 20 Lutego 1856 r., w mieście Bordeaux. 105. Dąbrowskiego Jakóba, urzędnika, w wieku lat 47, d. 8 Października 1856 r., w gminie Huisel, departament Correze. 106. Donsin'a vel Dossir'a Antoniego, cieśli, w wieku lat 78, d. 21 Kwiecna 1855 r., w gminie Guerville, departament Sekwany. 107. Drukejma Józefa, wyrobniaka, w wieku lat 49, d. 2 Października 1855 r., w gminie Bergerac, departament Dordogne. 108. Durki Walentego, Szewca, w wieku lat 58, d. 30 Kwiecna 1856 r., w gminie Louis, departament Vauluse. 109. Dziadkiewicza Antoniego, dentysty, w wieku lat 58, d. 23 Marca 1857 r., w gminie Laveur, departament Tarn. 110. Ejerla Lucyana, żołnierza legii cudzoziemskiej, w wieku lat 37, d. 14 Sierpnia 1855 r., w Krymie. 111. Flatau Wolfa, handlarza, w wieku lat 23, dnia 13 Lutego 1859 r., w Paryżu. 112. Galewicza Józefa, w wieku lat 66, dnia 3 Października 1855 roku, w St. Hilaire de Harcourt. 113. Gaulek Jana-Michała, siodlarza w wieku lat 81, d. 24 Stycznia 1856 r., w Paryżu. 114. Guzowskiego Franciszka, w wieku lat 70, d. 16 Sierpnia 1859 r., w Strasburgu. 115. Hard'ego Bazylego, w wieku lat 70, dnia 19 Marca 1856 r., w gminie Cousoyve, departament Meuse. 116. Jankowskiego Wacława-Grzegorza (Powała-Ogończuk-D'Odrony) w wieku lat 45, dnia 20 Kwiecna 1855 r., w Paryżu.

- 117. Jaworskiego Teofila, w wieku lat 59, d. 8 Października 1858 r., w mieście Batignolles-Monceaux, departament Sekwany. 118. Ilnickiego Ludwika - Antoniego, doktora, w wieku lat 48, dnia 8 Października 1859 roku, w Paryżu. 119. Juszcukowskiego Onufrego, wyrobniaka, w wieku lat 41, d. 1 Grudnia 1858 r., w gminie Figeac, departament Lot. 120. Iwanowskiego Ignacego, w wieku lat 68, d. 29 Maja 1858 r., w gminie Coudon, departament Gers. 121. Kiwiłuckiego Antoniego, b. wojskowego, w wieku lat 65, dnia 6 Czerwca 1855 roku, w Bordeaux. 122. Kozłowskiego Romualda Jana, podoficera b. wojsk polskich, w wieku lat 49, dnia 15 Stycznia 1855 r., w mieście Chalons na Marne. 123. Kowalskiego Konstantego, żołnierza legii cudzoziemskiej, w wieku lat 36, dnia 16 Października 1856 r., pod Sewastopolem. 124. Kralewskiego Tadeusza, dzierżawcy, w wieku lat 59, dnia 18 Stycznia 1859 r., w Paryżu. 125. Krausz Feliksa, rysownika, w wieku lat 40, dnia 1 Grudnia 1858 r., w Paryżu. 126. Krzemieńskiego Wojciecha, w wieku lat 56, dnia 16 Marca 1856 roku, w Chalons na Marne. 127. Krzewuskiego Józefa, wyrobniaka, w wieku lat 55, d. 1 Czerwca 1859 r., w Paryżu. 128. Milczka (niewiadomego imienia) oficera b. wojsk polskich, w wieku lat 80, d. 17 Października 1858 r., w Paryżu. 129. Nawrockiego Jana, grabarza, w wieku lat 52, dnia 22 Kwiecna 1857 r., w Bordeaux. 130. Negre Jakóba, żołnierza legii cudzoziemskiej, w wieku lat 27, d. 28 Sierpnia 1859 roku, w Awinionie, departament Vauluse. 131. Oknińskiego Stanisława, w wieku lat 27, d. 28 Lipca 1859 r., w Paryżu. 132. Olkuszewskiego Piotra, stolarza, w wieku lat 44, d. 14 Grudnia 1858 r., w mieście St. Arnaud, departament Cher. 133. Omiecińskiego Jana, dzierżawcy, w wieku lat 53, d. 27 Września 1855 r., w Wersalu. 134. Parysa Antoniego, kapitana b. wojsk polskich, w wieku lat 50, d. 26 Sierpnia 1855 roku, w Awinionie. 135. Paprockiego Kazimierza, pułkownika b. wojsk polskich, w wieku lat 58, d. 26 Kwiecna 1857 r., w Paryżu. 136. Ponitkowskiego Józefa, rysownika, w wieku lat 56, d. 7 Czerwca 1856 r., w Paryżu. 137. Przybylskiego Ludwika, oficera b. wojsk polskich, d. 17 Lutego 1855 r., w gminie Bourbon Lancy, departament Saonny i Loary. 138. Radlińskiego Mikołaja, majora b. wojsk polskich, w wieku lat 53, d. 24 Czerwca 1856 roku, w mieście Tours. 139. Skarżyńskiego Maksymiliana w wieku lat 42, d. 9 Marca 1855 r., w Paryżu. 140. Skoczyńskiego Antoniego, zegarmistrza, w wieku lat 50, d. 20 Grudnia 1855 r., w gminie Chexbontoune, departament de Deux Sevres. 141. Staniczowskiego Henryka Augustyna, dzierżawcy, w wieku lat 59, dnia 23 Października 1859 roku, w mieście Vaugirard, departament Sekwany. 142. Swiatkowskiego Antoniego, krawca, w wieku lat 56, d. 19 Września 1855 r., w gminie Anneau, departament Eure et Loire. 143. Szatkowskiego Karola, artysty muzycznego, w wieku lat 47, dnia 8 Maja 1855 roku, w Paryżu. 144. Szulca Michała, majora b. wojsk polskich, w wieku lat 75, d. 4 Marca 1859 r., w gminie Lahaye du Puille, departament Manche. 145. Szymkiewicza Wawrzeńca, w wieku lat 48, dnia 3 Sierpnia 1859 r., w gminie Limoges chef lieu departamentu wyższej Wienny. 146. Tatarowskiego Tomasz, żołnierza legii cudzoziemskiej, w wieku lat 28, d. 5 Maja 1859 r., w Tulonie. 147. Terrasa Ludwika, w wieku lat 68, dnia 19 Lutego 1858 r., w gminie Ouillur, departament Rony. 148. Thomasa Ksawerego, kapelusznika, w wieku lat 61, dnia 19 Grudnia 1859 r., w Strasburgu. 149. Thomasa Antoniego Jana, kapelusznika, w wieku lat 62, d. 12 Stycznia 1859 r., w Strasburgu. 150. Trzebiatowskiego Ignacego, kapitana b. wojsk polskich, w wieku lat 64, dnia 15 Marca 1853 r., w Bordeaux. 151. Walezińskiego Józefa, wyrobniaka, w wieku lat 64, dnia 28 Lutego 1856 r., w gminie Soche, departament Leves. 152. Wiśniewskiego Andrzeja, w wieku lat 80, dnia 24 Marca 1859 r., w mieście Hartory departament Garonny. 153. Witkowskiego Stanisława Wojciecha w wieku lat 55, dnia 12 Października 1855 r., w Paryżu. 154. Wróblewskiego Antoniego, w wieku lat 40, dnia 17 Lutego 1855 r., w mieście Figeac, departament Lot. 155. Wróblewskiego Stanisława, w wieku około lat 50, dnia 14 Listopada 1855 r., w mieście Perigeaux, departament Dordogne. 156. Zabielskiego Franciszka, oficera b. wojsk polskich, w wieku lat 76, dnia 15 Maja 1857 r., w mieście Villeneuve sur Lot. 157. Zaboklickiego Józefa, w wieku lat 40, dnia 21 Października 1855 r., w Bordeaux. 158. Zachorskiego Wincentego, urzędnika celnego, w wieku lat 50, dnia 2 Lutego 1856 r., w mieście Mont-Morsan, departament Landes. 159. Zambrowskiego Kajetana, urzędnika, w wieku lat 46, d. 12 Października 1855 r., w Paryżu. 160. Złamy Kazimierza, rachmistrza w kopalniach węgla, w wieku lat 51, dnia 12 Września 1859 r., w gminie Mortpan, departament Menu et Loire. 161. Zwierkowskiego Aleksandra, w wieku lat 48, d. 8 Marca 1859 r., w Paryżu, —zmarłych. —Archiwum Głównemu do zachowania i stron interesowanych użytku — przesłane zostały. — w Warszawie dnia 23 Lutego (7 Marca) 1862 r. — z upo-

ważnienia: Dyrektor Kancelarji, Radaa Stanu, J. Ornowski.

P. o. Dyrektora Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej: Zawiadania, iż z powodu przypadających Świąt Wielkanocnych, w d. 20 b. m. i. r., t. j. w pierwsze święto, oprócz pociągu późniejszego (sznelcugu) z Warszawy do Sosnowców i Granicy o godzinie 6 z rana, oraz takiegoż z Granicy o godzinie 12 minut 55, a z Sosnowców o godzinie 2 z południa do Warszawy, wyprawić się mających, żadne inne pociągi kursować nie będą. — W drugi zaś dzień tychże świąt, t. j. w dniu 21 t. m. i. r., oprócz pociągów powyższych, wyprawiony zostanie z Warszawy do Sosnowców, Granicy i Kutna pociąg osobowy, wychodzący o godzinie 10 m. 45 z rana, jak i niemniej do Warszawy: z Sosnowców o godzinie 6 minut 45, z Granicy o godzinie 6 m. 30 rano i z Kutna o godzinie 12 m. 20 z południa. Następných zaś dni wszystkie pociągi rozkładem jazdy objęte, zwykle swe kursa odbywać będą. — Wejchert.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ogólne Sprawozdanie.

Podług ostatnich wiadomości z Paryża powrócił margrabiego de Lavalette na swoje stanowisko do Rzymu, został odroczonej na czas nieograniczonej, skutkiem czego przeciwnik jego, generał Goyon, pozostał się panem pola walki. Leez powszechnie sądzi że zwycięstwo to nie będzie długotrwałe, jeżeli jednocześnie nastąpią nowe wyprawy z posiadłości papieżkich do prowincji neapolitańskich, wyprawy które organizują się w Rzymie, pod okiem władzy wojskowej francuskiej. Wyprawom tym nie przepowiadają dzienniki pomyślniejszego jak poprzednim skutku. Utrzymują że tylko rozbójniczo korzystając z zamieszek odwyi się tam gdzie było przytulione, a ludność doprowadzona do rozpacz może się dopuścić krwawych odwetów, ale o tem żeby prowincje południowe oderwane zostały od nowego państwa o tem nikt nawet nie myśli. A im większe, mówią, one z tego stanu wynikną kłeski, tem bardziej da się uczuć konieczność oddalenia z Rzymu Franciszka II-go i jego dworu, tem także bardziej nieuniknionem stanie się odwołanie generała Goyona z Stolicy Apostolskiej, gdzie jego zbyt uczynna powolność niejako zachęca do tych bezużytecznych wypraw. Porażka p. de Lavalette zatem jak sądzi, będzie krótkotrwała, a następnie kiedy gabinet tułeryjski oberze politykę zgodniejszą z wypadkami, tem swobodniej i z tem większą siłą będzie mógł działać ten ambasador.

Ogólne niedowierzanie spotkało wiadomość podaną przez Patrie, jakoby przybycie p. de Lavalette do Paryża, miało oznaczać bardziej pojednawcze ze strony Stolicy Apostolskiej usposobienie ku załatwieniu sprawy włoskiej. W Rzymie w sferach rządowych wiadomość ta wywołała protestację. Osservatore romano, półurzędowy dziennik oświadcza stanowczo, że sprawa Rzymska od roku żadnej nie uległa zmianie i w tym samym punkcie będzie jutro w jakim była wczoraj.

Z Włoch donoszą o uznaniu Królestwa Włoskiego przez księżnę Klementynę Austriacką wdowę po księciu Salerno, która zażądała i otrzymała emeryturę, jako wdowa po generał-lejtnancie neapolitańskim. Nieznaczna wysokość tej emerytury, wynoszącej 39 dukatów miesięcznie, nadaje jeszcze większe znaczenie temu jej krokowi. Jest to trzeci wypadek, w którym członkowie rodziny Burbonów, łącząc się ze sprawą jednocy Włoch.

Ogłoszenie programu ministerjalnego w Prusach, zapowiadającego oszczędności i ulgi nie sprawiło skutków spodziewanych przez gabinet. Dzienniki, po większej części, upatrują w programie tylko taktykę wyborczą, i mniemanie swoje usprawiedliwiają uprzywilejowaniem, z jaką władze administracyjne wszelkimi środkami chcą usunąć od reprezentacji narodowej deputowanych, którzy właśnie tego żądali co obiecuje program. Dla tego powszechnie spodziewają się powtórnego wyboru deputowanych z rozwiązanej izby.

Jeżeli list ministra skarbu do ministra wojny ogłoszony w Voss. Zeitung, nie wpłynął na zmianę usposobienia wyborców, sprawił inny niespodziewany skutek; mianowicie wskazał istnienie niezgody w łonie gabinetu. Okoliczność, że dotąd nie ogłoszona została odpowiedź ministra wojny, odpowiedź, która mogłaby dopiero nadać pewną powagę obietnicom p. von der Heydta, wywołała liczne komentarze. Podobno jednak odpowiedź ta istnieje, i wcale nie jest przychylna zamiarom ministra skarbu, ponieważ naprzód generał v. Roon miał domagać się jej ogłoszenia w dzienniku ministerjalnym, skutkiem czego nawet miał zażądać dymisji. Nacisk z jakim Stern-Zeitung, mówi o zgodzie panującej w gabinecie, wtędy, kiedy jeszcze nikt nie domyślał się nawet, aby miały w niem istnieć jakie nieporozumienia, wyraźnie, podług zdania niektórych dzienników, dowodzi braku w niem jednocy. Śledztwo przeciwko sprawcom przedwczesnego ogłoszenia listu, potwierdza to mniemanie, bo kiedy osadzono w areszcie urzędnika ministerstwa wojny, który list ten oddał do druku, minister sprawiedliwości polecił go uwolnić, co dało powód do różnych przypuszczeń. Wrażenie, jakie to wszystko zrobiło w publiczności, nie mogło pozostać ukrytem przed królem, który jak

wskazują półurzędowe korespondencje pragnie pojednać się z narodem. Dla tego zachęca on do utworzenia stronnictwa prawdziwie zachowawczego, odrębnego od tej frakcji, którą reprezentuje Kreuz Zeitung, a które stronnictwo przedstawiając prawdziwą wyższą arystokrację wszystkich prowincji, gotowe byłoby przyjąć reformy stanowiące prawdziwy postęp i zbliżyć się do opinji publicznej, dla utrzymania jej na dobrej drodze, wracając ufnosie i spokój, zamiast wbrew jej postępując doprowadzać kraj do wzburzenia i rozdrażnienia. Na czele tego stronnictwa ma stanąć książę Ratibor, w celu uwolnienia korony od zgubnej dla niej opieki koterji Kreuz-Zeitungu, która nigdzie nie znajduje poparcia, ani w kraju, ani nadworach prawowitych mocarstw europejskich.

W Wiedniu uwaga głównie jest zwrócona na sprawy finansowe. Minister skarbu p. Plener nie tylko znajduje się w nieporozumieniu z komisją wydziału skarbowego co do układu z bankiem, ale także z komisją podatkową, która razdla nie tykać podatkom gruntowych, choćby przyszło w dwójnasób powiększyć podatki stałe. P. Plener stanowczo oparł się temu i oświadczył, iż raczej cofnie cały swój projekt niż zgodzi się na wnioski komisji, która tak samo, jak i komisja rozbiierająca układ z bankiem zawiesiła swe prace na dni kilkanaście. Jak się te trudności załatwią? Zapewne wzajemnymi ustępowaniami.

Anglja.

London, 8 Kwiecna. O wojnie domowej w Ameryce Times tak się wyraża: Jen. McClellan posuwa się teraz naprzód z armją liczącą 80,000 piechoty, 4,000 jazdy i 100 dział. Jest to rezultat wyczerpania wszystkich sił północny i nagromadzenia niesłychanych długów. Umkwipowanie tych wojsk, wypłacenie im żołdu, wymusztrowanie i zaopatrzenie w broń najdoskonalszą, jaka gdziekolwiek istnieje, — taki jest rezultat dziesięciomiesięcznych usiłowań. Obaczmy teraz, jakie wojsko to ma zadanie do spełnienia. Przypuszczamy należało, że nie napotka ono w stanach południowych oporu i posuwać się będzie coraz dalej, dopóki nie natrafi na nieprzyjaciela, którego zniszczy. Wszystkie europejskie składki brońi stały tej armji otworem, podczas gdy północniowiec mieli wszystkie drogi dowozu odcięte. Jeżeli północ nie odmiesie teraz zwycięstwa, będzie to dowodem, iż nie będzie nigdy w stanie podolać południowi. Północ występuje z wybornie uzbrojoną i wyczerpaną armją przeciw ludności powstającej. Wyszłość wojska północnego leży w pieniądzech, kredycie i panowaniu na morzu. A pomimo to walka daleką jest jeszcze końca, a zwycięstwo nie pewne. Chyba taki mająk jak Waszyngton lub Wellington mogłby zapewnić jednej ze stron walczących stanowcze zwycięstwo. Dotąd tak silne przesilenie, jakie panuje w Ameryce od roku przeszło, nie zdolało wyrobić żadnego wyższego talentu strategicznego. Jeneralowie nie zdają się pokładać zaufania ani w siebie samych, ani w swem wojsku, a jeżeli niekiedy w potyczkach forpocztywnych biorą górę, kontentują się i tą odrobioną siłą. Jest to w ogóle wojna, jaką potrafi prowadzić każdy miernych zdolności oficer, jeżeli tylko jest przezornym.

Kapitan Cowper Coles, wynalazca okrętów pancernych tak zwanych kopulowych, oświadcza w liście ogłoszonym w Times, że podejmuje się budowy statku pancernego, o sto blisko stop krótszego od takiegoż statku „Warrior,” oraz pogłębiającego się o 4 stopy mniej od tego ostatniego, wymagającego o połowę mniejszą liczbę osady i mającego kosztować o 100,000 f. st. mniej niż „Warrior,” a pomimo to zdolnego uczynić ten ostatni w ciągu godziny niezdołnym do walki i zabrać go. Kapitan Coles oświadcza, że jeżeli rząd przyjmie jego plan, wówczas budować będzie statki dwójakiego rodzaju: jedne, mogące zastąpić dotychczasowe okręta linjowe i fregaty drewniane i mające służyć na otwartem morzu i do dalekich wypraw; drugie zaś pomniejsze do obrony brzegów.

London, 9 Kwiecna. Oprócz mowy politycznej, którą miał p. Disraeli, rozprawy nad budżetem odbędą się zapewne jak najspokojniej. Budżet p. Gladstona, ma wprawdzie niektóre słabe strony, co spowodowało, iż niektóre dzienniki, głównie Daily News, wystąpiły przeciw takowemu. W ogóle jednak opozycja zawiadła się w nadziei znalezienia w budżecie powodu do wystąpienia przeciw gabinetowi. Rozprawy nad kwestjami polityki tak zagranicznej jak i wewnętrznej, przeszły dość spokojnie, opozycja bowiem szczeniła swych sił dla energicznego wystąpienia w debatach nad budżetem. Co do mowy pana Disraeli, była ona bardzo zwięźle omówiona i miała głównie na celu pokazanie krajowi, że stronnictwo konserwatywne nie zeszło bynajmniej z pola działań. Nie każdy finansista zgodzi się na wszystkie myśli, przez pana Disraeli ogłoszone, lecz każdy przyzna słusność następujących, mową tą objętych zdań: 1) że p. Gladstone zbyt subtelnie zrównoważył dochody z wydatkami, co może spowodować, przy byle nieprzewidywanym wypadku, niemałe kłopoty; 2) że kanclerz skarbu pomylił się w obrachowaniu zmniejszenia wpływów do skarbu skutkiem zniesienia podatku od papieru, i 3) że również pomylił się w obliczeniu sum, pochodzących z wynagrodzenia przez Chiny wydatków na wyprawę. Są to fakta, którym zaprzeczć niepodobna, a przywódcy opozycji służyły niezaprzeczone prawo wyprowadzić je na jaw. Pomimo to wszystko, kraj chętniej widzi na czele skarbu państwa pana Gladstone, niż p. Disraeliego i woli mieć mniej podatków bez przewyżki dochodów nad wydatkami, aniżeli na odwrot.

Austria.

Wiedeń, 10 Kwieciana. Ponieważ izba deputowanych odrzuciła dziś swe posiedzenia do 1-go maja, która to data jest rocznicą otwarcia jej posiedzeń, przeto i komisja finansowa postanowiła zawiesić swe obrady do 24-go b. m. Do tej daty cała działalność parlamentarna ograniczy się do pracy w sekcjach, mianowicie w trzeciej, do której należy rozstrzygnięcie kwestji bankowej, a przez ten czas agitacja za i przeciw projektowi bankowemu p. Plenera będzie mogła działać swobodnie. Wiadomo, że agitacja ta rozpoczęła się petycją skierowaną przeciw środkowi pozwalającemu uniknąć przedłużenia przywileju bankowego, t. j. przeciw puszczeniu w obieg obligacji skarbowych. Jakkolwiek dzienniki trzymające stronę banku donosili, że petycja ta pokryta już została niezliczonymi podpisami, dotąd atoli treść jej nie jest dokładnie znana. Nie nleża wątpić, że petycja ta znajdzie znaczną liczbę stronników, gdyż w Wiedniu głównie wielka w kwestji bankowej panuje różnica zdań, a obok tego stolica koncentruje w sobie mnóstwo osób interesowanych w powodzeniu banku. Petycja ta skierowana jest w ogóle przeciw emisji papierów skarbowych, a pośrednio także przeciw większości członków sekcji komisji finansowej, którzy są bezwarunkowo przeciwni projektowi bankowemu p. Plenera.

Wprawdzie sami dyrektorowie banku zaczynają się już skłaniać do myśli zmodyfikowania układów z bankiem, lecz nikt dotąd nie wskazał, jakiej domniósłości mają być modyfikacje. Zmiany jakie ci panowie mają na myśli, muszą być nie rozległe, albowiem przed dwoma miesiącami tak dyrektorowie banku, jak i komitet tej instytucji, oświadczyli, że następstwa porobione przy układach z ministrem skarbu, stanowią ostateczny kres tego, co bank dla rządu uczynić jest w stanie. Obróby banku nie zechcą zapewne zaliczyć tej instytucji do rzędu owych handlarzy, którzy po najwymowniejszych zapewnieniach, danych kupującemu, iż cena którejś rzeczy za swój towar, jest już ostateczną i tanią w zaden sposób sprzedać nie mogą, boby rzeczywiście strać ponieśli, pomimo to, doganiają następnie wychodzącego z ich sklepu kupca i oddają mu swój towar za cenę o wiele niższą od tej, którą przed sekundą uważali za najniższą.

Wiedeń, 11 Kwieciana. Izba panów rozpoczęła na wczorajszym posiedzeniu rozprawę nad kwestjami finansowymi. Izba przystąpiła najpierw do rozstrzygnięcia usprawiedliwienia ministerjalnego ze środków finansowych, przedsięwziętych przez rząd począwszy od 20 Października 1860 r. bez wymaganej konstytucyjnej uchwały rady państwa. Zdanie wyrażone przez izbę deputowanych przeciw pomienionym środkom, nie zostanie bynajmniej osłabione przez rozprawę izby panów. W tej ostatniej zdania w tym względzie są podzielone, lecz zdaje się nie ulegać wątpliwości, że większość zgani niektóre ze środków, przez ministra skarbu dla pokrycia deficytu przedsięwziętych, jakkolwiek uczyni to zapewne w inny sposób i z innych niż izba deputowanych pobudek.

Francja.

Paryż, 8 Kwieciana. Na jutrzejszym posiedzeniu rady ministrów ma być stanowczo rozstrzygnięty spór pomiędzy generałem Goyonem a margrabią Lavalette, który nie chce powrócić do Rzymu, jeżeli tam pozostanie jego przeciwnik. Margrabia oprócz znanych już zarzutów, oskarża także urzędowo do wódce oddziału okupacyjnego w Rzymie, iż częstymi swymi manifestacjami wojskowymi sprawia większe zaburzenie, niż mogłyby w sprawie manifestacje, którym właśnie miał zapobiedz. Zarzuca mu także, że jakkolwiek mija jego się zupełnie wojskowa, przesyła raporta polityczne o stanie Rzymu do ministra wojny. Margr. Lavalette nie ukrywał na chwilę przed Cesarzem, stałego swego postanowienia podania się do dymisji, jeżeli generał Goyon nie zostanie odwołany. Lecz Cesarz nie chce natychmiast odwołać tego generała, dla tego utrzymują, że pan de Lavalette wróci na swe stanowisko, i pozostanie tam jakis czas wspólnie z generałem Goyon, który wszakże nie długo potem zostanie odwołany i mianowany senatorem, czego oddawa nam pragnie. Małżonka generała Goyona, która wczoraj odwiedzała nuncjusza Mgr. Chigi, dotąd jest pewna jednak, że maż jej pozostanie nadal w Rzymie. Jeżeli jednak spór ten ma być rozstrzygnięty większością głosów w radzie ministrów, to odwołanie generała jest nieuchybne, ponieważ oprócz marszałka Randon, pp. Walewskiego i Baroche, wszyscy inni ministrowie są za p. de Lavalette. Cesarz podobny jest już zmęczony tym antagonizmem i bardzo z niego niezadowolony.

Ciało prawodawcze odbyło dziś posiedzenie, lecz nie wzbudające żadnego interesu. Za to pomiędzy deputowanymi, krążyły pogłoski nie należące do porządku dziennego. Mówiono że projekt o dotacjach dla wojskowych (który niby miał być cofnięty) już wyszedł z rady stanu, i miał nadejść do izby. Powiadano że jednocześnie z nim ma być nadesłany, sprostowany przybliżony budżet z r. 1862, dochodzący do tak ogromnej sumy, że niepodobna jej podać bez dokładnego przekonania się o rzeczywistości pogłoski. W istocie w skład jego wchodziły wydatki na wyprawy Chińską, Kocchiną i Meksykańską, które nie mogą być nieznaczne. Komisja budżetowa podobno przeciwna jest projektem p. Foulda, w zamian których proponuje podobno podatek od zapalek, od pistoletów i od fortepianów. W piątek, 11 b. m., ma się odbyć nadzwyczajne posiedzenie Ciała prawodawczego, na którym mają być obecni ambasadorowie japoński. Złożono w biurach izby projekt do prawa przedłużającego monopol tytoniowy do 1 stycznia 1873 roku. Spodziewają się, że po Wielkanocy rada stanu nadesłado do izby projekt przymusowej konwersji renty.

Patric zapewnia, że reprezentanci Prus, Rosji i Austrii w Meksyku, zaprotestowali, w interesie Europejczyków, przeciwko ostatnim postanowieniom co do cudzoziemców, wydanym przez Juareza, które w całym kraju sprawiły niedobre wrażenie.

Paryż, 9 Kwieciana. Dziś odbyło się posiedzenie rady ministrów pod przewodnictwem Ce-

sarza, na którym między innymi miał być rozstrzygnięty spór pomiędzy pp. Goyonem a Lavalette. Dotąd niewiadomo nie jeszcze o rezultacie tego posiedzenia, i zawsze ta sama panuje sprzeczność w pogłoskach. Podług jednych p. de Lavalette powraca do Rzymu, zład wkrótce zostanie odwołany generał Goyon; podług zaś drugich, które potwierdza *Pays*, p. Lavalette na ostatnim posiedzeniu które miał wczoraj u Cesarza (z którego jednak okazywał się margrabia bardzo zadowolonym) stanowczo oświadczył, że póty nie powróci do Rzymu, póki tam będzie jego przeciwnik. Skutkiem czego powrót jego na poprzednie stanowisko bardzo jest wątpliwy, a za to zwycięstwo skłania się na stronę generała Goyona. Stronicy Włoch ubolewają z tego powodu, gdyż tym sposobem Cesarz Napoleon utraci wiele na popularności we Włoszech, gdzie p. de Lavalette uważano za reprezentanta polityki, jaka była wyrażona przez Cesarza w liście do generała Ney'a, a która jedynie mogła mogła usprawiedliwić pozostawienie załogi francuskiej w Rzymie.

Pomimo że gabinet hiszpański tak jak i angielski, zatwierdził konwencję w Soledad, której Francja nie uznaje, dzienniki półurzędowe francuskie utrzymują, że pomiędzy trzema mocarstwami zachodzi jak najlepsze porozumienie w kwestji meksykańskiej i że wszystkie trzy mocarstwa będą nadal; chociaż nie w zupełnie jednakowej mierze, wspólnie działać. *Pays* podaje nawet pogłoskę, że sprzymierzeni weszli do miasta Meksyku, stracili rząd Juareza i wspólnie ustanowili rząd tymczasowy. Dziennik półurzędowy sądzi, że wiadomości te są tylko przedwczesne, kiedy po oświadczeniu rząd angielskiego i hiszpańskiego, iż nie będą się mieszać zupełnie do spraw wewnętrznych Meksyku, wiadomość ta grzeszy nieprawdopodobieństwem.

Stosunki Francji i Anglii oziębione z powodu sprawy Meksykańskiej, jeszcze bardziej naprężają się z powodu kwestji Czarnogóry. Omer-Pasza gotuje się wkroczyć na terytorjum tej rzeczypospolitej, do czego Porta naogłona jest przez Austrię, obawiając się wpływu Włoch na kraje turecko-słowiańskie. Od pewnego czasu niektóre dzienniki zapewniały o zbliżeniu się Anglii do Austrii, zbliżeniu które w sprawie wschodniej bardzo jest prawdopodobne, co znów tak niezadowolono rząd francuski, że stara się stawiać przeszkody polityce anglo-austriackiej w Hercegowinie, Serbji i Czarnogórze.

Powiadają że komisja budżetowa ciała prawodawczego dla uniknienia rozpraw drobiazgowych, proponuje powiększenie w ogóle, tak budżetu wojny jak i marynarki o 50 milionów fr. każdego, z warunkiem, aby w przyszłości nie żądano już żadnych w tych budżetach podwyższeń.

Cesarz polecił pospieszyć z wykonaniem statków pancernych i przekształceniem na takowe statków drewnianych. Według obliczeń statków pancernych tak zbudowanych jak budujących się posiada ich Anglia 15, Francja 14, Hiszpanja 5, Austria 2, czyli razem Europa 36; kiedy Stany Zjednoczone będą ich miały wkrótce 50, mogących zniszczyć marynarkę całego świata.

Włochy.

Turyń, 7 Kwieciana. Wiktor-Emanuel stanowczo 25 b. m. wyjechał do Neapolu, w towarzystwie p. Rattazego, który ma zamiar czas jakiś przepędzić w prowincjach południowych, aby poznać dokładnie wszystkie ich potrzeby. Przed wyjazdem króla, mając być wydane różne rozporządzenia, czyniące żądose słusnym wymaganiom mieszkańców Włoch południowych, w celu zjednania sobie całkowicie ich przychylności. Zdaje się także że przed przybyciem króla, zamachy rozbójnicze zostaną przytłumione, tak aby Wiktor Emanuel mógł powodować się tylko łagodnością, okazać laskawość głęboko zaszczerpioną w jego sercu, i położyć tym sposobem koniec wojnie domowej. Posiedzenia izby zostaną zamknięte 12 b. m. Przez te kilka dni będą miały miejsce wieczorne zebrania deputowanych, w celu załatwienia niektórych ważnych kwestji; a mianowicie zatwierdzenia kilku projektów do praw przed odroczeniem posiedzeń. Pan Conforti objął dziś kierunek ministerstwa sprawiedliwości; gabinet jest więc obecnie uzupełniony i stronnictwo opozycyjne nie mając już słusznych zarzutów, z którymi mogłoby występować przeciw niemu, zaczyna przybierać neutralną postawę. Natomiast były minister p. Poggi, którego obwiniają o pobieranie naprzód pensji, do czego zresztą miał zupełne prawo, stał się przedmiotem jego pośmiewek. Wszystko to jednak jest rzeczczą małej bardzo wagi.

Garibaldi powraca w tych dniach do Genui. Podróż jego, o której więcej mówiono w Paryżu jak w Turynie, wszędzie dobrze zrobiła wrażenie; wszędzie przyjmowano go z zapalem, ale spokojność ani na chwilę zakłócona nie została, i obecnie wszystko wróciło do dawnego stanu. Rozporządzenie dotyczące ochotników garibaldiowskich od dawna wprowadzone jest w wykonanie, i nigdzie nie znajduje oporu. Cała opozycja ogranicza się na kilku artykułach umieszczonych w dziennikach *Diritto* i *Unita italiana*, i na interpretacjach p. Crispi, które na zawsze pozostaną tylko w projekcie. Tak śmiały krok ze strony Rządu nigdy zapewne nie przeszedł z taką łatwością. Dziś, królestwo Włoch ma już jedną tylko armję, zupełnie tak jak Cesarstwo Francuskie.

Margr. Pallavicino-Trivulzio mianowany został prefektem w Palermo. Lombardczyk ten przez długi czas był towarzyszem więzienia Silwusa Pellico, wskutek czego podupadł na zdrowiu i dotąd jeszcze nie odzyskał go całkowicie. Pełnił on pod rozkazami Garibaldegobowiązki dyktatora w Neapolu; jest to człowiek szlachetnego charakteru, mający wielkie znaczenie szczególnie w stronnictwa naprzód posuniętego. Nominacja jego zrobi niewątpliwie dobre wrażenie w Sycylii. Obecny prefekt Palermo p. Torelli posłany został na ten sam urząd do Pizy. Inne ważne zmiany mają być wkrótce wprowadzone w administracji, w której wiele jeszcze jest do zrobienia. P. Rattazzi może teraz poświęcić się wyłącznie ministerstwu spraw wewnętrznych, nie mając już spraw zagranicznych na swojej głowie.

Oczekują tu Wice Króla egipskiego, który zamierza zwiedzić główniejsze miasta królestwa Włoskiego. Zajmują się tu również jak wszędzie, statkami pancernymi. Admirał Persano wyznaczył w tym celu komisję, która postanowiła, że takich statków jak najwięcej budować należy, nadając im rozmiary znanej fregaty francuskiej „Gloire.”

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

Berlin, 11 Kwieciana. Dzisiejsza *Stern-Zeitung* donosi: Celem powiększenia zasobów pieniężnych na flotę pruską, proponowano, prócz poprzednio już projektowanego podwyższenia ceny soli, także podwyższenie opłaty od produkcji wódki, które zdaje się znacznie przedstawić korzyści. Od kwarty wódki opłacano dotychczas 12 fen. (6 gr. pol.) podczas gdy w Anglii opłata od kwarty wynosi 17 1/2 fen. (blisko 9 gr. pol.). We Francji zaś 2 sr. gr. (12 gr. pol.).

Królewice, 11 Kwieciana. Nowe królewskie stowarzyszenie robotników utworzone zostało, które swe ustawy, jako też spis członków przesyłało prezydentowi policji Murauch. Uczniowie i terminatorzy nie mają przystępu do tego stowarzyszenia.

Konstantynopol, 5 Kwieciana. Kilka pułków piechoty, kawalerji i artylerji odebrało rozkaz wyruszenia nad granicę czarnogórską. Znaczne zapasy i pieniądze zostały przesłane Omerowi-Paszy. Między Omerem-Paszą a księciem Mikolajem rozpoczęły się układy, które jednak prawdopodobnie będą bezskuteczne. Hussein-Pasza, były gubernator Adalji, skazany przed trzema laty za fałszowanie kaimosów, został przez Sultana uwłaskawiony.

Konstantynopol, 10 Kwieciana. Porta uwzględniła mocarstwa, że skutkiem ustawicznych kroków nieprzyjacielskich ze strony Czarnogórców, przesyła księciu Czarnogóry ultimatum, w którym żąda bezwzględnego wydania jeńców i stanowczego przyrzeczenia, że granice tureckie ze strony Czarnogóry nie będą niepokojone.

Marsylja, 9 Kwieciana. Listy z Aten z dnia 4 Kwieciana donoszą, że opinja publiczna przeciwna jest bombardowaniu Nauplii i że prawdopodobnie nastąpią układy. Naczelniczy powstania zostaną wygnani, a gabinet zmieniony. Dwie bandy, jedna składająca się z Albańczyków, druga z Turków wkroczyły do Grecji, i przybyły na pomoc powstańcom. Z Konstantynopola donoszą pod d. 2 Kwieciana, że konsul angielski w Belgradzie zalił się przed księciem Michalem co do uzbrowienia gwardji narodowej, które jest krokiem nieprzyjacielskim względem Turcji. Książę odpowiedział, że konstytucja z r. 1839, przez Portę potwierdzona, upoważnia do uorganizowania tej gwardji, która jest zarazem środkiem ekonomicznym, gdyż pozwala rozpuścić 15 tysięcy wojska regularnego.

Czarnogórcy pobili korpus albański Omer-Paszy i wzięli 300 ludzi do niewoli.

Turyń, 9 Kwieciana. Dziennik *Diritto* donosi, że Garibaldi przybył wczoraj do Pawji. Przyjmowano go tam z zapalem.

Tolon, 9 Kwieciana. Dziennik *Sentinelles de Tolon* w sprostowaniu podanej przez siebie poprzednio wiadomości, donosi, że eskadra ewolucyjna nie uda się do Cherbourga, i nie będzie towarzyszyć Cesarzowi do Londynu.

Wenecja, 8 Kwieciana. Cesarz Austriacki znów jest spodziewany w Wenecji na 20 m. b. Będzie on towarzyszył Cesarzowej do Wiednia. Hrabia Chambord wraz z małżonką ciągle tu przebywają.

Monachium, 8 Kwieciana. W radzie królewskiej toczyły się rozprawy nad kwestją bombardowania Nauplii; zdaje się, że postanowiono bombardowanie zaniechać. Spodziewają się, że miasto się podda, bez użycia tego ostatecznego środka. Stan rzeczy cagle jest jednakowy.

Treści, 11 Kwieciana. Wiadomości z Korfu z d. 8-9 b. m. donoszą, że tamtejsze ciało prawodawcze na mowę mianą przez lorda nadkomisarza przy otwarciu posiedzenia, odpowiedziało adresem, w którym powiedziano, że jedynym środkiem polepszenia bytu wyspionksich jest ich połączenie z Grecją. Lord nadkomisarz namominał aby tej kwestji nie poruszano, i dodał, że Anglja z objęciem protektoratu nad wyspami jonskimi, przejęła także różne obowiązki.

Londyn, 11 Kwieciana. Pp. Bowyer i Hennesy na posiedzeniu izby niższej zwrócili uwagę na sprawę włoską i twierdzili, że morderstwa gwałty i rabunki są we Włoszech rzeczą powszechną. P. Layard odpowiedział p. Bowyer, że jego opis są mylne. Włochy są teraz w lepszym położeniu niż kiedykolwiek dawniej. W dalszym ciągu rozpraw p. Gladstone wynurzył to samo zdanie co p. Layard, dodając, że obowiązkiem Anglii jest wspierać moralnie sprawę Włoch. Lord Palmerston sądzi, że władza świecka Papieża nie będzie się mogła długo utrzymać; byłoby jednak korzystniej dla Papieża, wyrzec jej się jak najwcześniej. Los jego spoczywa w rękach Cesarza Napoleona. Gdyby Cesarz cofnął swe wojsko z Rzymu, wtenczas całe Włochy od morza Śródziemnego aż do Adriatyckiego, osiągnęłyby swobodę. Izba odrzuciła swe posiedzenia do 28-go b. m.

Paryż, 11 Kwieciana. *Patrie* donosi, że margr. de Lavalette udał się do Londynu za własne prywatne i interesami.

Turyń, 11 Kwieciana. Krzący pogłoska, że rząd włoski czynił posłowi pruskiemu, jako reprezentującemu interesa austriackie, nagłe przedstawienia, względem wyprawiania z Trjestu band działających przeciwko zjednoczeniu Włoch.

Berlin, 12 Kwieciana. Organ ministerjalny *Allgemeine Preussische Zeitung* potwierdza wiadomość umieszczoną w dzienniku frankfurckim *Zeit*, że myśl zaprowadzenia oszczędności w budżecie wojskowym, wyszła wprost od Króla, i utrzymuje, że minister wojny już w przeddzień ogłoszenia pisma ministra skarbu w *Vossische Zeitung*, podał projekt ustanowienia komisji znawców kompetentnych, i że zresztą wszelkie inne środki przysiężki przedsięwzięte, nie mają żadnego związku z ogłoszeniem tego pisma.

Marsylja, 11 Kwieciana. Piszą z Rzymu pod dniem 8-m b. m., że Mgnor Berardi, miano-

wany arcybiskupem Nicei, wyjedzie do Rosji dopiero w miesiącu Czerwiec. Policia papieżka aresztowała p. Gentile, profesora uniwersytetu rzymskiego, sekretarza pana Ulloa, ministra Franciszka II-go, i kilka innych osób, obwinionych o udział w towarzystwach tajnych. Anglik nazwiskiem Bishop, spokrewniony z lordem Derby, został aresztowany w bliskości Gaety. Generał La Marmora odpowiedział konsulowi angielskiemu na jego wstawienie się, że w tej sprawie nie będzie można uniknąć procesu.

Turyń, 10 Kwieciana. Następca tronu otrzymał od Króla szwedzkiego order Serafinów. Poselstwo do Persji uda się w podróż 20-go bież. m.

Paryż, 11 Kwieciana. *Ajencja kontynentalna* donosi z Turynu pod datą 9-go Kwieciana: Więcej jak kiedykolwiek zajmują się obecnie postępowaniem Francji w Rzymie, i wielką wagę przypisują do kwestji czy generał Goyon pozostanie na swem stanowisku. Powiadają, że Papież prosił Cesarza aby generał ten pozostał nadal w Rzymie; postanowienie Cesarza nie jest dotąd wiadome.

Turyń, 9 Kwieciana. Z raportów o walce nad Gargano między wojskiem włoskiem i bandytami, okazuje się, iż potyczka ta była bardziej zwyciężną, niż mniemano. Liczba zabitych żołnierzy włoskich wynosi 32, bandytów zaś padło wiele więcej.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

— Dzień onegdajszy był na pół pogodny; rano niebo pogodne, od godziny 8 1/2 rano pochmurne, wieczorem wypogodziło się. Z rana wiał wiatr zachodni słaby, później moenly, wieczorem mierny południowo-zachodni. Średnia temperatura dnia jest 2 1/10 stopni ciepła, o 2 stopnie niższa od normalnej. W skutek wiatru północno-zachodniego, powietrze szybko oziębiać się zaczęło, tak, że w południe było 6 stopni ciepła, wieczorem 1/3 stopni zimna. Barometr wznosił się, średnia jego dzienne wysokość jest 747,53 milimetrów. Powietrze wilgotne, elektryczność słaba wynosiła tylko 8 stopni.

— Dzień wczorajszy był pochmurny; do godziny 9-jej rano niebo na pół pogodne, przez resztę dnia pochmurne; rano mroź biały. Przez cały dzień panował słaby wiatr zachodni. Średnia temperatura dnia jest 2 1/3 stopni ciepła, o 3 stopnie niższa od normalnej; po południu największe ciepło dochodziło do 5 1/4 stopni, w nocy 2 1/3 stopni zimna Réaumur. Średnia wysokość barometru jest 749,67 milimetrów. Elektryczność 20 stopni.

— Dnia 12 Marca r. b. Pimon Buzin, ze strazy granicznej brygady Wierzbolowskiej, kwatrujący w mieście Wizna, powiecie Łomżyńskim, wybierając się na patrol, oglądał pistolet, w trakcie czego pośliznął się i upadł; pistolet, który w rękę trzymał wyrzucił,—kula na wylot przeżyła piersi Buzina, który w godzinę życie zakończył.

— We wsi i gminie Jasiennica, powiecie Ostrołęckim, Józef Zawadzki lat 17 liczący, najemnik, zwożąc w dniu 14 Marca r. b. z pola kartofle, przez wydrzenie się wozu tak szkodliwie został przywalony, że pomimo udzielonej pomocy, wkrótce życie zakończył.

— Wkrótce ma się ukazać na widok publiczny, nakładem księgarni Merzbacha w Warszawie, posmiertne dzieło Leopolda Sumińskiego, Pomoconika kuratora b. Okręgu Naukowego Warszawskiego. Jest to *Słownik do Korneljusza*, sumiennie i starannie ułożony, który w obecnych czasach zwrotu do nauk humanitarnych może być bardzo pożyteczny dla chciwie garnącej się do nauki młodzieży.

— Kilkakrotnie mieliśmy już sposobność zwrócenia uwagi czytelników, na troskliwość z jaką rząd francuski i inne rządy europejskie popierają wszelkie przedsięwzięcia, wszelkie środki mające na celu rozmnożenie ryb. Osoby zajmujące się tą gałęzią gospodarstwa wiejskiego, znają usługi jakie oddał piscikulturze uczony profesor historii rozwijania się zarodków (embryogonja) w kolegium francuskiem, p. Coste, przez rozpowszechnienie i zastosowanie na rozległą skalę metody zapładniania i sztucznego wykluwania jajek rybich. Uczony ten, zawezwany został do rady ministrów w Paryżu, w celu rozstrzygnięcia w obec Cesarza, przedstawianego przez niego projektu powierzenia dyrekcji dróg i mostów, która już zarządza służbą kanałów, zarządowi służbą rzek, ażeby nadać więcej jednoci, doświadczeniem na polu piscikultury odbywającym we wszystkich punktach Francji. Cesarz, pomimo niektórych zarzutów, jak donoszą z Paryża, podobno przychylił się do projektu p. Coste, i jak zapewniają wkrótce *Monitor* poda urzędowo o tem ogłoszenie.

— Dnia 24 Marca r. b. odbyło się w Petersburgu posiedzenie wydziału etnografji Cesarzskiego Rosyjskiego towarzystwa Jeograficznego, na którym przedstawiono między innymi pracę p. Rybnikowa, to jest zbiór miejscowych wyrazów w gubernji Ołońskiej, które nie weszły do słownika prowincjonalizmów, oraz uwagi p. Arnolda nad artykułem Lebedkina „O ludności Rosji południowo-zachodniej” pomieszczonego w III tomie „Zapisek Towarzystwa z r. 1861.” Następnie odczytano kilka dość ważnych rozpraw etnograficznych.

— *Tłomaczenie ewangelji na język Mordwy-moskwy oraz wydanie ewangelji, liturgji i ksiągki do nabożeństwa w języku tatarskim.* Celem rozszerzenia i ustalenia chrześcijaństwa pomiędzy poganami, wydano w Rosji ostatnimi czasy rozmaite rozporządzenia. Ewangelja dawno już przetłomaczona na język Mordowski i rozszerzona między Mordwą. Ale Mordwa rozdziela się na cztery plemiona: erzia, moksza, terichan i karatai, z których dwa ostatnie prawie już zupełnie zapomniały języka rodzinnego i zupełnie zruszali. Język erzi różni się bardzo od języka moskwy, ewangelja przetłomaczona jest na język erzi i mordwa-moskwa nie może rozumieć tego przekładu. Tambowski Archierej Teofan doniósł św. synodowi, że z powodu różnicy narzecza na który jest przetłomaczona ewangelja, od narzecza moksza, którym mówi mordwa gubernji Tambowskiej, wypadłoby wydrukować ewangelję i w tem ostatnim narzeczu. Sw. Synod zatem poruczył duchowno-naukowemu zarządowi wydrukować ewangelję podług św. Ma-

teusza w tłumaczeniu na język mokszański, dokonaniem przez byłego profesora seminarja Tambowskiego Tiumeniewa. Oprócz tego wydana także została i sprzedaje się książka do nabożeństwa i liturgja św. Jana Złotoustego w języku tatarskim.

— *Słowski Głaznik* donosi, że w Lublanie (w Karyntji) wyszedł z druku zbiór poezji słowenskich pod tytułem *Vence*, a to staraniem uczniów gimnazjum pomienionego miasta, którzy ten zbiór ofiarowali profesorowi swemu p. J. Nečaszkowi, przemiesicznemu do gimnazjum staromiejskiego w Pradze.

— Czytamy w *Lumirze*: „Pomysł wystaw starożytności coraz bardziej wchodzi w zwyczaj. Niedawno urządzoną była wystawa starożytności, w połączeniu z wystawą sztuk pięknych, w mieście morawskim Bernie (*Brno, Brünn*), w lokalu wyższej szkoły realnej, staraniem głównie hr. Brajdy. Dwie wielkie sale obejmowały 200 pięknych obrazów, tudzież 300 rozmaitych przedmiotów sztuki i starożytności, świadczących o bogatych zasobach, jakie kraj morawski posiada. Co do przysłania przedmiotów na tę wystawę, przyczynili się każdy, kto takowe posiadał, głównie zaś arcyksiążę Karol Ferdynand, szlachta morawska i obywatele miasta Bernu. Dochód z wejścia na wystawę przeznaczony został na zapomogę dla rodzin, które od powodzi tegorocznej niecierpiły.”

— *W Obcych Listach*, w artykule zachęcającym czeskich gospodarzy wiejskich do chowu bydła, powiedziano, że Czechi w najdawniejszych czasach mieli przesłanie gatunki bydła, jak o tem świadczy następujący wyjątek z pieśni *Cestmir a Vlastav*, znajdującej się w rękopiśmie królodworskim i opiewającej kłeskę zadaną księciu Luckiemu Wlatisławowi przez walecznego Cestmira, wojnowe neklanowskiego, w pierwszej połowie IX wieku: „I dosiadł Wojmir konia rączego, przeleciał pędem jeleniu lasy i stanął w dąbrowie nad drogą na skale; ze szczytu skały dał przyjaznym sobie bogom obietnicę, iż za zwycięstwo, przyniesie im w ofierze jałowikę bujną, o czarownicę lśniącą sierci, jałowkę, która nabył od pasterzy, tam w dolinie, gdzie trawa rośnie wysoka, a za którą dał konia z rżędem.”

— *Narodni Listy* donoszą: „Wspominaliśmy już o udzieleniu przez wyższą władzę pozwolenia na zawiązanie się towarzystwa pod nazwą *Scatobor*, mającego zadaniem wspieranie autorów czeskich i dbanie o to, ażeby pamięć ich była należycie czczona. Jednocześnie ustawa tego towarzystwa uzyskała zatwierdzenie władzy. Założyciel *Scatobora*, historyograf Fran. Palacki, otrzymał wraz z pp. Dr. Braunerem, Dr. Riegrem, Dr. Purkinem, burmistrzem Pstrossem i Dr. Belskim pozwolenie do przedsięwzięcia środków do ukonstytuowania tego towarzystwa, postanowił już, zgodnie z tymi panami, na posiedzeniu z d. 6-go b. m., że *Scatobor* wejdzie w życie za pomocą zwolania walnego posiedzenia, jak skoro do towarzystwa tego przystąpi najmniej 50 członków.”

— *Hezda* olomuniecka podaje wiadomość, że zbiór dzieł pod tytułem *Słowackie besedy*, roznik drugi (za r. 1863) obejmować będzie między innymi: Romans Zygmunta A. hr. Kraszińskiego *Agay Chan*, przelozony z polskiego na czeski Fr. Wład. Czczakowski, i Romans historyczny Michała Czajkowskiego *Svedve v Polste*, przelozyl z polskiego Fr. Worliczek (jako appendix do powieści I. J. Kraszowskiego *Kordecki*).

— Czasopismo czeskie *Dalibor*, poświęcone muzyce, sprawozdaniom teatralnym i w ogóle sztukom pięknym i wydawane w Pradze przez M. A. Melisa, wydzyszyło od początku b. kwartału format i zmniejszyło przedplatę, lecz za to nie będzie dawać ani dodatków muzycznych, ani premii. Czasopismo to wychodzi 1-o 10-o i 20-o każdego miesiąca.

— *Journal de chimie medicale* podaje nowy sposób drukowania czyli odbijania rysunków lub liter na materiałach wleńnianych lub jedwabnych. W tym celu na desce drewnianej wy-ciska się rysunek lub litery wyrobione ze stali, wbijając je za pomocą młota na milimetr głębokości; gdy ślad ich jest już dostateczny, hebluje się deska, tak aby powierzchnia jej była zupełnie gładka; następnie nurza się ją w wodzie gorącej, w której pozostać musi przez godzinę. Drzewo wlotzone naprzód na milimetr głębokości pod działaniem młota, w skutek parcia wody, wchodzącej w jego dziurki wraca do dawnego położenia, i tym sposobem zbiór wszystkich tych wypukłości przedstawia na desce dokładne odbicie zadanego rysunku, który następnie zwykłym sposobem wytłacza się na materiałach. Drzewo gruszkowe, sliwkowe, orzechowe i wszystkie w ogóle drzewa drobny sład mające, najlepiej w tym razie odpowiadają celowi; główny zaś warunek nowego systemu polega na tem, aby drzewa zostały dopiero ścięte w chwili ich użycia.

— Wychodzące w Paryżu czasopismo pod tytułem: *Le Tour du Monde*, od 1-go Stycznia r. b., ogłosiło podróżę: po Kalifornji p. Simona, po Danji p. Dargand, do Aten p. Preust, na wyspę Borneo panu Idy Pfeiffer, po starożytnę Egiptji p. Wilhelma Lejean. Między opowiadaniem, jakie w roku bieżącym będą umieszczane w tym zbiorze, wzbudzą ciekawość zapowiedziane podróże po Meksyku, na rzecze Amazonce, po chińskiej Tartarji, po Syrii, na wyspę Rodos, odwiedzić w seraju w Konstantynopolu i wiele innych. Piękne i ozdobne to czasopismo, zaledwie od dwóch lat wydawane, tlomaczone jest na język niemiecki, angielski i hiszpański, a pyszne jego ryciny są dołączane do wszystkich tych tlomaczeń.

— W Paryżu pod przewodnictwem wicehrabiego Melun utworzono się stowarzyszenie do poprawienia i zachęty wydań dla ludu (*Societe pour l'amelioration et l'encouragement des publications populaires*). Według ustawy, stowarzyszenie zupełnie wzbronilo sobie wydawanie jakiejkolwiek książki, swoim kosztem. Nie wspolwzduńnicząc z księgarzami, ma ono na celu jedynie, ułatwienie ich pracy przez rozsprzedawanie książek, uznanych za użyteczne dla ludu.

— Bajard Taylor, znakomity amerykański turysta, który zwiedził cały prawie świat i opisał wrażenia, jakich doznał, krótko, lecz nadzwyczaj trafnie, przedsiębrał w 1857 r. dwu-

